

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0822U100056

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 05-01-2022

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тищенко Зара Робертівна

2. Tishchenko Zara Robertivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 28-12-2021

Спеціальність за освітою: Українська мова та література

Місце роботи здобувача: Середня загальноосвітня школа №166 м. Києва

Код за ЄДРПОУ: 22880183

Місцезнаходження: вул. Єреванська 20, м. Київ, 03087, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 73.053.012

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, м. Черкаси, Черкаський р-н., Черкаська обл., 18031, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Код за ЄДРПОУ: 02071205

Місцезнаходження: майдан Свободи, буд. 4, м. Харків, Харківський р-н., Харківська обл., 61022, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21.55

Тема дисертації:

1. Національно-культурні доміанти поетичного мовосвіту Тараса Мельничука
2. National cultural dominants of Taras Melnychuk's poetic linguistic world

Реферат:

1. Виконана дисертація є першим ґрунтовним дослідженням мови поезій Тараса Мельничука. У науковій праці шляхом виокремлення з поетичних текстів національно маркованих мовних одиниць досліджено специфіку національно-культурних доміант як чинника конструювання індивідуально-авторської картини світу Тараса Мельничука. Наукова новизна дисертаційної роботи полягає в тому, що вперше в українському мовознавстві зроблено структурно-семантичний і функційний аналіз національно маркованих онімів та оказіоналізмів у мовосвіті Т. Мельничука, унаслідок чого з'ясовано національно-культурні доміанти, які, формуючи образи художньої репрезентації буття поета, інтенсифікують фольклорний складник мовної тканини. Такий підхід допомагає простежити поєднання традиційної та інноваційної манери поетичного мовомислення митця. У роботі уточнено сутність поняття національно-культурної доміанти як складника індивідуально-авторської картини світу. Теоретичне значення дисертації полягає в тому, що до наукового

обігу української лінгвопоетики введено поняття національно-культурна домінанта, а також запропоновано послугування поняттями мовні ознаки дисидентської літератури, мова дисидентів для подальшого розроблення словника мови представників дисидентського руху 1960–1990-х років, що сприятиме моделюванню світоглядної картини митців означеного періоду. Декодовано глибинні смисли образів-символів через вичленовування з онімного та неологічного поетичного простору семантичної опозиції свій – чужий. Такий підхід сприяє актуалізації проблеми структурно-семантичних змін у проєкції на національно-світоглядні цінності як конкретної мовної особистості, так і мовної спільноти. Узагальнення опрацьованих теоретичних положень щодо наукових підходів і методів вивчення поетичної мови вможливило обрання найефективніших із них для структурно-семантичного аналізу національно-культурних домінант. У принципах мовознавчих досліджень поезії як виразника фольклорної картини світу спостережено синтезування фольклорно-етнічної та індивідуальної картин світу, що є свідченням зміни типів художнього мислення поетів, єдності традиційного і новаторського начал. На підставі виокремлених ознак уточнено значення поняття національно-культурний компонент, потрактований як елемент семантичної структури слова, що має етнокультурне позначення і сприяє відображенню специфіки світосприйняття та характеру народу як виявників національно-культурної самоідентифікації. Констатовано, що національно-культурний компонент лексичного значення актуалізований у межах тексту й поширений на семантику інших мовних одиниць. В аналітичній частині дисертації продемонстровано ідіостильові особливості, виявлені за допомогою семантичного аналізу лексичних одиниць із національно-культурним компонентом. Такий підхід зумовив виокремлення з поетичного дискурсу автора онімної лексики, зокрема антропонімів і топонімів.

2. The thesis is the first thorough research of the language of Taras Melnychuk's poems. Through singling out the nationally marked lexemes from the author's poetic texts, the scientific work explores the specific character of the national cultural dominants as a factor of building Taras Melnychuk's individual authorial picture of the world. The topicality of the work is determined by the necessity to make an integral decoding of the deep senses of Taras Melnychuk's poetic language in order to reveal the author's intentions by means of a massive analysis of the onyms and individual authorial neologisms in terms of the nation's mental culture. The research is based on the author's card index including 1000 lexemes singled out by means of continuous sampling from over 2000 linguistic usages. The scientific novelty of the thesis is that it is the nationally marked onyms and occasionalisms in T. Melnychuk's linguistic world which are analyzed for the first time in Ukrainian linguistics with regard to their structure, semantics and functions. As a result, the research defines the national cultural dominants which, by forming the images of the poet's artistic representation of objective reality, intensify the folklore constituent of the language matter. Such approach helps to trace the combination of the traditional and innovative manner of the author's poetic linguistic thinking. The work also offers a more precise definition of the essence of the national cultural dominant as a constituent of the individual authorial picture of the world. The theoretical significance of the thesis lies in introducing to Ukrainian linguopoetics the notion national cultural dominant and introducing it to Ukrainian linguopoetics. The work also suggests using the notions linguistic signs of dissident literature, dissidents' language for further development of the vocabulary of the representatives of the 1960-1990-s dissident movement and will thus contribute to the modelling of the outlook of the above period author. By means of singling out the semantic combination own-strange from the onym and neological poetic space, the deep senses of the image symbols are decoded. Such approach contributed to bringing out the problem of structural-semantic changes as projected to the national outlook values of both a particular linguistic personality and a linguistic community. A generalization of the covered theoretical material concerning the scientific approaches and methods of studying poetic language made it possible to choose the most effective ones for a structural-semantic analysis of the national cultural dominants. The fundamentals of the linguistic studies of poetry as an expresser of the folklore picture of the world show a synthesis of the folklore-ethnic picture of the world and the individual one, which points to the changes in the types of poets' artistic thinking and to the unity of the traditional and the innovative principles. Basing on the selected features, the meaning of the notion national cultural component is specified as an element of the word's semantic structure that has an ethnocultural reference and contributes to the reflection of the specific character of the nation's world perception and character as revealers of the national cultural self-identification. It is shown that

the national cultural component of the lexical meaning is realized within text and extends to the semantics of other linguistic units. With regard to theoretical works, the national cultural dominants are defined as linguistic units which are characterized by a nationally marked component and have become representatives of the specific character of the author's artistic picture of the word and, as such, act as a means of decoding the archetypes of the collective unconscious and contribute to the understanding of the national culture philosophy as a program of the ethnos's existence.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Літвінова Інна Миколаївна
2. Litvinova Inna Mykolayivna

Кваліфікація: к. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сюта Галина Мирославівна

2. Syuta Halyna Myroslavivna

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вінтонів Михайло Олексійович

2. Vintoniv Mykhaylo Oleksiyovych

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Таран Алла Анатоліївна

2. Taran Alla Anatoliivna

Кваліфікація: к.філол.н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

